

ÅRSBERETNING MILJØPUNKT AMAGER 2014

Indledning

I denne årsberetning kan du læse om de aktiviteter Miljøpunkt Amager har afholdt og gennemført i løbet af 2014. Beretningen er en samlet evaluering af om målsætningerne beskrevet i årsplanen for 2014 er opfyldt, og en beskrivelse af de konkrete projekter og aktiviteter, som er afholdt under de 7 indsatsområder som Miljøpunkt Amager har arbejdet med i 2014.

Efter aftale med Amager Øst Lokaludvalg og Amager Vest Lokaludvalg varetager Miljøpunkt Amager "det lokale miljøarbejde" på Amager på vegne af lokaludvalgene. Årsplanen og de aktiviteter der er afholdt i 2014 er derfor et resultat af et positivt og fremadrettet samarbejde mellem Miljøpunkt Amager og lokaludvalgene, og der er en direkte sammenhæng mellem de aktiviteter Miljøpunkt Amager afholder og de opgaver lokaludvalgene får i opdrag af Københavns Kommune på teknik- og miljøområdet.

Miljøpunkt Amagers drift og aktiviteter er hovedsageligt finansieret af lokaludvalgene på Amager. Derudover kommer mindre beløb, der tilgår Miljøpunkt Amager fra andre eksterne puljer gennem løbende projektudvikling og fundraising.

Har du kommentarer til beretningen hører Miljøpunktet gerne fra dig. Telefon, adresse og e-mail-adresser findes bagerst i denne beretning.

Indholdsfortegnelse

Miljøpunkt Amager i 2014 - Er målene nået?	4
1. Grøn bydel (Amager Øst og Amager Vest)	6
2. Miljøambassadører (Amager Øst og Amager Vest)	13
3. Klimatilpasning (Amager Øst og Amager Vest)	17
4. Vedvarende energi (Amager Øst)	21
5. Delebiler og elbiler (Amager Øst).....	24
6. Flere cyklister på Amager (Amager Øst)	26
7. Virksomheder og trafik (Amager Vest)	29
Andre aktiviteter	32
Netværksopbygning og demokrati	33
Formidling	34
Oversigt over aktiviteter 2014	36
Organisation	38

Miljøpunkt Amager i 2014 - Er målene nået?

Overordnet set er målene i årsplanen for 2014 nået. Inden for nogle indsatsområder har der været ekstraordinært mange aktiviteter, der langt overstiger ambitionerne i årsplanen, mens det inden for andre indsatsområder har været nødvendigt at løse opgaverne anderledes end planlagt i årsplanen. Sådan er det når virkeligheden melder sig på banen og nye muligheder opstår. Samlet set kan vi derfor i Miljøpunkt Amager se tilbage på et år, hvor mange ambitioner er løst ud over det forventede og hvor planer har været til for at blive udfordret.

I Miljøpunkt Amager arbejder vi løbende med en blanding af længerevarende og tværgående indsatser der sigter flere år ud i fremtiden, og enkeltstående arrangementer og aktiviteter der "her og nu" sætter fokus på miljøsituationen på Amager, i Danmark og i en global sammenhæng. Dette giver både dynamik og udfordringer i det daglige. Længerevarende indsatser kaster ikke altid resultater af sig på den korte bane, men når de gør, er resultaterne som oftest ventetiden værd. På den anden side er der også brug for succeser i det daglige og her er de enkeltstående arrangementer og aktiviteter et godt redskab i værktøjskassen.

Miljøpunkt Amagers primære samarbejdspartnere er lokaludvalgene på Amager, men vi arbejder også løbende med at etablere partnerskaber med andre samarbejdspartnere, der yderligere kan bidrage til miljøarbejdet på Amager. Dette er med til at styrke fagligheden og netværksrelationerne i Miljøpunkt Amager og det giver mulighed for at tiltrække ekstraordinære økonomiske og personalemæssige ressourcer til Miljøpunkt Amager og dermed til det lokale miljøarbejde på Amager.

Et indblik i årets aktiviteter viser med klar tydelighed, at Miljøpunkt Amager favner over en meget bred vifte af miljøudfordringer, og at Miljøpunkt Amager i høj grad er med til at skabe synlighed og deltagelse om miljøspørgsmålet på Amager.

Klimatilpasningsområdet har i stigende grad fået særlig bevågenhed blandt borgerne på Amager og derfor også i Miljøpunkt Amagers arbejde. I samarbejde med Københavns Kommune og HOFOR (Hovedstadsområdet Forsyningsselskab) har vi haft fokus på mulighederne for at skabe fælles klimatilpasningsprojekter i grundejerforeninger og i vejlaug. I det forgangne år har Miljøpunkt Amager bl.a. været medarrangør af en idékonkurrence, der skal anspore borgerne til at igangsætte klimatilpasningsprojekter på private fællesveje.

I september stod Miljøpunkt Amager som arrangør af 'Eat Your City – Konference om den spiselige by'. I form af foredrag, workshops og ekskursioner ud i byen bød konferencen på inspiration til arbejdet med den spiselige by. Der blev på konferencen særligt fokuseret på emnerne 'Byhaver og Bylandbrug', 'Skolehaver' og 'Byhaver som social sammenhængskraft'. Ved konferencen deltog lidt over 200 personer fra både ind- og

udland. Der var deltagere fra både Danmark, Norge, Sverige, Finland, Island, Tyskland, Holland, Italien, Portugal, Storbritannien, New Zealand, Massachusetts (USA) og Hong Kong.

I løbet af året afholdte Miljøpunkt Amager desuden to miljøambassadøruddannelsesforløb og en række formidlingsaktiviteter som led i indsatsen for at få flere kvinder med anden etnisk baggrund end dansk til at fungere som lokale miljøambassadører. En indsats der betyder at Miljøpunkt Amager har stået bag uddannelsen af mere end 180 lokale miljøambassadører siden 2006.

Dette og meget mere er sket i 2014. Alt i alt har Miljøpunkt Amagers aktiviteter realiseret målsætningerne i årsplanen for 2014 og mere til.

1. Grøn bydel (Amager Øst og Amager Vest)

Indsatsen for at sikre og understøtte grønne byrum og byhaveprojekter på Amager har i de seneste år været en prioriteret indsats for Miljøpunkt Amager. Udover at inspirere og formidle mulighederne, har vi i 2014 arbejdet på at forbedre rammerne for dyrkning i byen ved at samle frivillige aktører og organisationer til en international byhavekonference. Indsatsen har også omfattet synliggørelse og øget kendskab til den vilde mad i byen.

Byen som spisekammer

Et af de prioriterede projekter under indsatsområdet var at vise, at storbyen også er et spisekammer. Vi har brugt mange forskellige metoder til at vise sammenhængen mellem naturen og fødevarer i byen. Det er i årets løb både blevet til foredrag, en udstilling, guidede ture, en publikation og en ny udlånsordning med en mostpresse.

Byhavekatalog

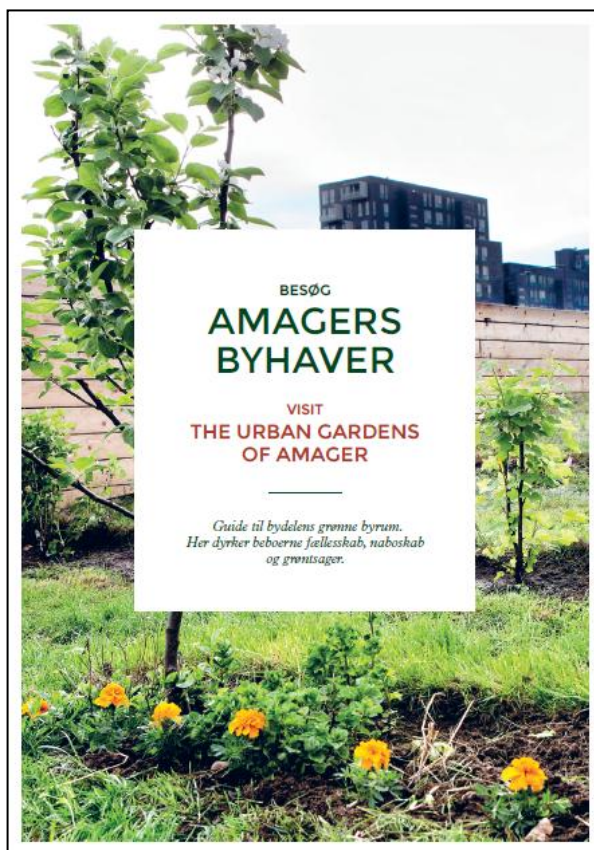
Miljøpunkt Amager har deltaget i kataloget 'Besøg Amagers byhaver' som er opstået på tværs af mange forskellige initiativer på Amager. Kataloget beskriver nogle af de mange byhaver på Amager og opfordrer til at gå på opdagelse på Amager eller give en hånd med i bydelens borgerdrevne haver. Kataloget kan downloades på Miljøpunkt Amagers hjemmeside: www.miljopunkt-amager.dk/groen-bydel

Udstillingen 'Spis Amager'

Som optakt til et foredrag med TagTomat lavede vi i februar en udstilling til biblioteket i Kvarterhuset om TagTomat og Amagers grønne muligheder. Her kunne de forbipasserende se hvor der ligger byhaver på Amager, hvordan de kunne bygge deres eget højbed og eksempler på, hvad de kan finde af spiselige planter på Amager Fælled. Udstillingen bruges stadig flittigt, når vi er ude til arrangementer.

Foredrag med TagTomat 24. februar

Tomater på taget af et cykelskur, selvvandende bede og højbedsmøbler på fortovet er blandt de projekter som Mads Boserup Lauritsen med projektet TagTomat spreder rundt omkring i København. Interessen for de grønne tiltag gav fuldt hus, da Miljøpunkt Amager og Kvarterhuset mandag aften d. 24. februar inviterede til foredrag og workshop med TagTomat. Ud

over at fortælle om de mange muligheder for at lave en have, selvom man bor i en storby, viste Mads også, hvordan de besøgende let kunne lave deres egen kapillærkasser til dyrkning.

Foredrag med Byhøst

Den stigende interesse for vilde spiselige planter var ikke til at tage fejl, da omkring 40 deltagere mødte op til urtesmagning i Kvarterhuset og foredrag med Mikkel-Lau Mikkelsen og Kristoffer Melson om Byhøst, som sat fokus på den vilde mad i byen. Deltagerne blev budt på en smagsrejse, hvor de fik smagsprøver af de vilde spiselige planter, der vokser på Amager. De fik også tips til hvordan man sanker i naturen ved fx at bruge Byhøsts nye app, som viser de bedste sankesteder i København og resten af landet. Arrangementet var i samarbejde med Kvarterhuset.

Udlån af mostpresse

Hvert efterår går tonsvis af frugt fra de danske haver til spilde. Vi har, som indsats mod dette madspild valgt at indkøbe et komplet mosteri med kværn og presse, som vi udlåner. Mosteriet udlånes i perioder på op til 3 dage og har været populært blandt Amagers haveejere i efterårsmånederne. Vi har ligeledes haft mosteriet med til forskellige events, hvor det specielt er populært blandt børn og unge.

Lørdag på Musiktorvet d. 13. september
På årets anden 'Lørdag på Musiktorvet' var temaet 'Miljøby 2014'. Miljøpunkt Amager deltog med et udvalg af aktiviteter med fokus på byhaver og klimatilpasning. Her kunne borgerne bl.a. få tips til, hvordan man kan starte en byhave eller lave en billig og selvvandende kapillærkasse. Vi uddelte flyers vedrørende kick-off på klimakonkurrencen og fortalte om, hvordan man kan sikre sig mod skybrud og vand i kælderen.

I urtebaren inviterede Byhøst på snacks bestående af vilde bær og andre råvarer fra naturen. Som en nyhed introducerede vi vores nye mostpresser til glæde for både børn og voksne, som prøvede kræfter med at presse æbler til velsmagende most. Efterfølgende var mosteriet flittigt udlånt til forskellige efterårs arrangementer.

Grønne byrum

En anden prioritering var at sikre muligheden for byhaver i lokale byrumsprojekter på gade- og gårdniveau, ved at fungere opsøgende og fagligt understøttende. Det har vi gjort ved at understøtte nogle af de eksisterende byhaver og ved at hjælpe et nyt haveinitiativ til verden.

Samarbejde mellem Den grønne friskole og Prags Have

Prags Have har været udfordret i forhold til at fastholde frivillige og samtidig har Den grønne friskole manglet et sted at starte skoleåret indtil deres lokaler stod færdige. Miljøpunkt Amager har været med til at formidle kontakten mellem de to grupper, som endte med, at Den grønne friskole rykkede ind i haven i 3 måneder. Det har været et utroligt givtigt samarbejde, hvor samspelet mellem lokale frivillige, skoleelever og forældre har dannet grundlag for sjove og lærerige projekter i den urbane have. Det har også dannet grundlag for et samarbejde mellem Miljøpunkt Amager og Den grønne friskole op til børnekonferencen om 'Den bæredygtige generation', som blev afholdt i oktober i forbindelse med Sharing Copenhagen. Her præsenterede børnene deres arbejde med upcykling og genbrug.

Fortovshaver i Ungarnsgade

Vi har i 2014 støttet op om gadenetværket i Ungarnsgade. Det har resulteret i, at beboerne i Ungarnsgade har taget haveskeen i egen hånd og har bygget to haver på fortovene. Hvor der før var tomme asfalthjørner i krydset mellem Ungarnsgade og Albaniensgade, groede der dette år påskeliljer, hindbær, mynte og jordbær. Godt 25 beboere mødtes lørdag den 29. marts for sammen at save, bore og skovle sig vej frem til to flotte fortovshaver. De passes nu af frivillige i gaden der mødes til havedag den første søndag i måneden. Gadehaverne er blevet til i et samarbejde mellem beboere fra gaden, Ungarnsgadenetværket, TagTomat og Miljøpunkt Amager, og gjort muligt med støtte fra Amager Øst Lokaludvalg.

Højbede og bier i Sønderbro skoles skolegård

I efteråret 2014 lykkedes det Miljøpunkt Amager at indlede et samarbejde med Sønderbro Skole om at skabe et grønt rum for dyrkning af grøntsager, undervisning og et samlingspunkt for skolens elever og de omkringliggende institutioner. I forbindelse med lukningen af Prags Have fik skolen mulighed for at overtage flerårige planter, jord, kompostbeholdere og bistader. Mange af børnene på Sønderbro Skole brugte Prags Have

efter skoletid, så det var oplagt, at en del af haven lever videre på skolen.

Samarbejdet mellem Miljøpunkt Amager og Sønderbro Skole rummer store potentialer for at udvikle skolen til en grøn skole. Vi har holdt planlægningsmøder, hvor vi vejledte og hjalp Sønderbro Skole med ansøgninger for at få samlet midler ind til, i løbet af 2015, at få lavet en bålplads og et udendørs køkken samt et undervisningsforløb, hvor eleverne bliver uddannet til miljøambassadører.

Øko Ø Amager

Miljøpunkt Amager deltog i planlægningen og vandringerne af tre ud af ni af Øko Ø Amagers byvandring i sommerhalvåret 2014. Vandringerne undersøgte Amagers steder for at få nye ideer til bæredygtige tiltag. De tre vandring besøgte Vermlandsgade, Prags Boulevard og Strandlodsvej (25. juni) som eksempler på gamle industriområder der er i udvikling, Amagerbrogade og sidegaderne (26. juni) for at tale om trafiksanering og livet i sidegaderne, samt kyststrækningen fra Amager Strandpark til Bryggergården (27. juni) for at undersøge hvordan de forskellige steder kan bindes sammen påny. Der blev samlet op på erfaringer og ideer fra vandringerne til en workshop i september. Øko Ø Amager arbejder på en udstilling med deltagernes bidrag.

Naturplejetur for frivillige

D. 7. oktober arrangerede Miljøpunkt Amager, i samarbejde med Teknik- og Miljøforvaltning og miljønetværket for miljømedarbejderne i københavnske lokaludvalg, en velbesøgt inspirationstur for frivillige naturplejere og fagfolk. Turen gik til Tippen i Sydhavnen og Langholmen i Utterslev Mose og bød på erfaringsudveksling og netværksdannelse.

International byhavekonference Eat Your City

I dagene fra den 18. til den 20. september afholdt Miljøpunkt Amager og Sundholmskvarterets Områdeløft konferencen 'Eat Your City' i KBH-Projects lokaler på Enghavevej i København. Konferencen blev afholdt som en MasterClass under Sharing Copenhagen - København som europæisk miljøhovedstad.

I form af foredrag, workshops og ekskursioner ud i byen bød konferencen på inspiration til arbejdet med den spiselige by. Der blev på konferencen særligt fokuseret på emnerne 'Byhaver og Bylandbrug', 'Skolehaver' og 'Byhaver som social sammenhængskraft'.

På konferencen deltog lidt over 200 personer fra både ind- og udland. Der var deltagere fra både Danmark, Norge, Sverige, Finland, Island, Tyskland, Holland, Italien, Portugal,

Storbritannien, New Zealand, Massachusetts (USA) og Hong Kong.

Deltagerne havde en bred baggrund for deres engagement i den spiselige by. Der var studerende, lektorer og miljømedarbejdere fra blandt andet Københavns Kommunes forvaltning, Områdeløft og den Boligsociale Helhedsplan. Derudover var der mange engagerede deltagere fra forskellige organisationer og frivilligt aktive fra byens grønne initiativer.

Konferencen viste, at den spiselige by rummer et utal af forskellige muligheder for aktiviteter. Arbejdet med den spiselige by er ikke noget der kun foregår lokalt i København, det sker alle steder i verden. Folk har dog meget forskellige udgangspunkter for deres arbejde og engagement. Som inspiration til det videre arbejde med den spiselige by, blev der budt på erfaringer fra bl.a. Oslo, Rotterdam, Hong Kong og København.

Miljøpunkt Amager vil med udgangspunkt i konferencen følge op på det videre arbejde med den spiselige by, og blandt andet gå i dialog med København Kommunes Teknik- og Miljøborgmester Morten Kabell, og fortsætte arbejdet med at vejlede Københavns Kommune om, hvordan rammerne for den spiselige by kan forbedres.

Med konferencen er der skabt nye faglige netværk og professionelle relationer mellem de lokale og nationale aktører indenfor byhaver, bylandbrug og andre initiativer inden for den spiselige by.

Konferencen viste og formidlede med klar tydelighed, hvordan de forskellige aktører på området i stigende grad professionaliseres, og hvordan der kan skabes grundlag for, at den lokale økologiske fødevarerproduktion og relaterede aktiviteter kan etableres på et økonomisk bæredygtigt grundlag i byen.

Opfyldelse af målsætninger for 'Grøn bydel'

I 2014 har vi kunne realisere målsætningerne for Grøn Bydel til fulde via forskellige initiativer og aktiviteter, hvor vi har understøttet eksisterende byhaver, skabt mulighederne for nye grønne byrum samt synliggjort sammenhængen mellem naturen og fødevarer i byen. Interessen for indsatsområdet har været tydelig at mærke igennem fremmøde på arrangementerne og stigende efterspørgslen for vejledning og inspiration. I de forskellige projekter og aktiviteter har miljøpunktet fungeret som facilitator, formidler eller katalysator.

I årets løb har vi afholdt foredrag med blandt andet Byhøst og Tagtomat, syv guidede ture til byhaveprojekter og den vilde spiselige natur på Amager. Vi lavede udstillingen 'Spis Amager', udgivet en publikation om Amagers byhaver og sidst men ikke mindst en ny udlånsordning med en mostpresse. Miljøpunktet har desuden været opsøgende og fagligt understøttende for nye grønne byrum og byhaveprojekter så som fortovshaver på Ungarnsgade og højbede i Sønderbro skole. Disse har vist sig at være et samlingspunkt for henholdsvis beboerne og eleverne.

På den internationale byhavekonference 'Eat Your City' har vi sat fokus på de potentialer og udfordringer, der relaterer sig til byhaver og bylandbrug, skolehaver og byhaver som social sammenhængskraft. Miljøpunkt Amager vil følge op på erfaringer fra konferencen ved blandt andet at gå i dialog med Københavns Kommune om, hvordan rammerne for den spiselige by kan forbedres.

Urbanhaven i Remiseparken

2. Miljøambassadører (Amager Øst og Amager Vest)

Det primære formål i vores arbejde med dette indsatsområde er, at skabe større forståelse for miljø og miljøspørgsmål blandt borgere med anden etnisk baggrund end dansk. Via en række aktiviteter, lige fra undervisning til homeparties, videreformidler miljøambassadørerne deres miljøviden i deres netværk og i boligforeningerne.

I årsplanen for 2014, har vi udviklet og gennemført to miljøambassadøruddannelser, den ene ved hjælp af ekstern finansiering. Miljøambassadørerne har efterfølgende afholdt formidlingsaktiviteter bl.a. i boligforeninger. Derudover har vi arbejdet på at etablere samarbejde mellem de uddannede miljøambassadører og lokale skoler.

Etnisk miljøambassadører og miljøformidlere

Minikursus med homeparties

Foråret 2014 afholdte vi et minikursus om ressourcebesparelser med efterfølgende homeparties. Kurset var en del af et samarbejdsprojekt mellem Miljøpunkt Amager, Sundholmskvarterets Områdeløft og Helhedsplan samt Københavns Miljø- og Energikontor (KMEK) med finansiering fra Puljen til Grønne Ildsjele. Rekruttering af deltagere fandt sted via Miljøpunkt Amager, miljøambassadørerne og helhedsplanen.

Kurset blev afholdt d. 3. og 10. maj og varede 5 timer pr. gang. Her fik 18 deltagere den nyeste viden omkring energi- og miljøspørgsmål i praksis. Af de 18 deltagere var 9 af dem ikke tidligere uddannet som miljøambassadører. Der blev bl.a. målt på vand fra vandhaner og el-apparaters strømforbrug. Toiletter blev undersøgt for utætheder og tætningslisterne i

vinduer og køleskabe blev tjekket, og de mere tekniske løsninger blev introduceret. Derefter blev der afholdt 3 test-homeparties, hvor de i praksis blev oplært til at udføre homeparties. Diplomoverrækkelsen blev gennemført som en del af sommerfesten for aktive kvinder afholdt i samarbejde med Sundholmskvarterets Helhedsplan d. 26. juni.

Gratis lejlighedstjek i boligforeninger

Umiddelbart efter kurset udførte miljøambassadørerne 5 homeparties sammen med en vejleder fra Københavns Miljø- og Energikontor eller projektlederen fra Miljøpunkt Amager. Her gennemgik de den lejlighed, hvor arrangementet blev afholdt, og gav konkrete tips til, hvordan man kan spare på el, vand og varme i hjemmet. Efterfølgende holdt miljøambassadørerne homeparties alene fra maj til juli, hvor de formidlede til ca. 80 deltagere. Til alle homeparties blev der uddelt LED-pærer sponsoreret af IKEA og vandsparesæt og timeglas fra HOFOR.

Miljøambassadørerne deltog desuden i 4 offentlige arrangementer; sommerfesten på Sundholmsvej, Markedsdag i Kornblomstparken, Frivillighedsdag og Girls Festival på Peder Lykke Skole med i alt 400- 550 deltagere. De gav også tips om ressourcebesparelser og affaldssortering til familie, venner, naboer og i gården samt til kolleger på arbejdspladsen.

Projektet blev formidlet via lokalavisen og miljøpunktet og samarbejdspartnernes nyhedsbrev, hjemmeside og facebook. Desuden deltog der en erhvervs-PhD-studerende i kurset og homeparties, som undersøgte brug af energi og vand i hverdagen. Viden fra projektet indgår i et samarbejde mellem Københavns Universitet og HOFOR og vil bidrage til, hvordan der kan laves kampagner og andre aktiviteter overfor borgerne fremover.

Minikursus om CO₂ og fødevarer

I efteråret kunne vi sætte fokus på CO₂ og fødevarer med et kort forløb bestående af to undervisningsgange á to timer og en ekskursion til Københavns Fødevarefællesskab (KBHFF Amager). Undervisningen blev foretaget af Line Johansen som led i hendes afgangsprøve fra Ernæring og Sundhedsuddannelsen i Sorø. Indledningsvis svarede miljøambassadørerne på et spørgeskema om hvor meget de vidste om emnet samt deres indkøbsvaner ift. lokale producerede fødevarer. På kurset fik 15 tidligere uddannede miljøambassadører indsigt i sammenhæng mellem CO₂ udledning og fødevalg og om hvordan man kan mindske påvirkningen af miljøet. Vi arbejder videre med emnet i 2015 med et kursus om madspild og lokale fødevarer. Kurset blev formidlet via miljøpunktets nyhedsbrev og en artikel i Ama ´røsten.

Skoler og Miljøambassadører

Byttemarked på Peder Lykke Skole

Igen var årets byttemarked på Peder Lykke Skole en succes med i alt 800 kg tøj og brugbare ting, der på blot 3 timer byttede ejermand. De tiloversblevne 160 kg gik videre til Mødrehjælpen, hjemløse og børn i Phillippinerne. Udover bytteriet bød dagen også på et kreativt værksted med Maria Lau, hvor børnene kunne slippe fantasien fri og lave lige det, de havde lyst til af de aflagte ting. Peder Lykke Skolens 6. klasser tjente lidt til klassekassen ved at sælge kaffe, saft og kage. Den lokale frivillige forening Girlz United underholdte med små danseopvisninger for at vise nogle af de sjove og kreative aktiviteter, foreningen tilbyder piger i folkeskolealderen. Byttemarkedet blev arrangeret af Miljøpunkt Amager,

Partnerskabet Urbanplanen, Amagerbro Helhedsplan, Peder Lykke Skolen og Birketingets Netværk.

Interessen for byttemarkeder er stor og det er godt med opbakning fra lokale aktører og frivillige. Miljøpunkt Amager vil derfor fortsat arbejde med at støtte op om byttemarkeder, da det er med til at forebygge affald og fremme genbrug på Amager.

GoGreen Heroes

I samarbejde med GoGreen Copenhagen arrangerede Miljøpunkt Amager i juli en summercamp med det formål at motivere børn og deres familier til at tænke over, hvordan de handler til hverdag. I gennem 5 dage med grønne missioner lærte børnene om økologi, vand, energi, affald og sundhed og de gik til opgaverne med nysgerrighed, stor spørgelyst og engagement. Aktiviteterne bestod bl.a. af at bygge vindmøller, sortere affald og lave mad over bål med Byggerens hjemmedyrkede kartofler og brændenælder. Over 100 børn blev GoGreen Heroes.

Sommercampen var et samarbejdsprojekt med GoGreen Copenhagen, HOFOR, Concitos klimaambassadører og København Kommunes Feriecamps. Kulturborgmester Carl Christian Ebbesen besøgte summercampen, der blev afholdt på Byggeren i Urbanplanen, og deltog i dagens mission under den kyndige vejledning af Max 100 heltene.

GoGreen Heroes

Opfyldelse af målsætninger for 'Miljøambassadører'

Målsætningerne for indsatsområdet er i stor stil opfyldt. I 2014 er det lykkedes os at etablere nye samarbejder som har muliggjort afholdelse af to miljøambassadøruddannelser og en sommercamp for børn.

Udover at tilbyde et kursus om CO2 og fødevarer, har vi i samarbejde med Københavns Miljø- og Energikontor fået eksterne midler til gennemførelse af et minikursus, hvor 18 kvinder fik den nyeste viden omkring energi- og miljøspørgsmål i praksis. Efterfølgende afholdt miljøambassadørerne homeparties og formidlede ressourcerbesparelser og affaldssortering til ca. 80 deltagere i boligforeningerne. Miljøambassadørernes formidlingsaktiviteter omfattede også deltagelse i fire offentlige arrangementer med i alt 400-550 deltagere. Viden fra projektet bliver samlet i en erhvervs PhD-afhandling i et samarbejde mellem Københavns Universitet og HOFOR og vil bidrage til, hvordan der kan laves kampagner og andre aktiviteter for borgerne fremover.

Vi har oplevet vanskeligheder med at lave aftaler med skolerne, som har haft travlt med implementering af den nye skolereform. Det har ikke været muligt at etablere samarbejde mellem de uddannede miljøambassadører og skolerne. Det er dog lykkedes at afholde et byttemarked på Peder Lykke Skole i samarbejde med Amagerbro Helhedsplan. Derudover har Sønderbro Skole givet udtryk for, at de er interesseret i et samarbejde omkring et byttemarked i 2015.

I løbet af sommeren 2014 har vi været med til at afholde en sommercamp for børn og unge for at motivere dem til at handle miljøvenligt i deres hverdag. Over 100 børn deltog i sommercampen, som blev arrangeret i samarbejde med GoGreen Copenhagen, HOFOR, Concitos klimaambassadører og København Kommunes Feriecamps.

3. Klimatilpasning (Amager Øst og Amager Vest)

Klimatilpasningsområdet har en helt særlig bevågenhed blandt borgerne på Amager, i den kommunale forvaltning og på lokalpolitisk niveau. Vores arbejde med klimatilpasning er der, hvor vi oplever den største direkte efterspørgsel efter vores indsats, og hvor vi meget hurtigt må melde "alt optaget" på borgerdialogen.

Hvor indsatsen i 2013 i særlig grad var orienteret mod, hvad den enkelte grundejer eller boligforening kunne stille op mod kraftige regnskyl og oversvømmelser, har vi i 2014 haft et særligt fokus på, hvordan der kan etableres fælles LAR-løsninger på veje og gader.

Ressourcebase på hjemmesiden

Vi har opdateret vores side om klimatilpasning sådan at den er lettere at bruge for alle, som bor i et parcelhus eller i en boligforening, og som gerne vil have styr på regnvandet. På siden kan de få inspiration til, hvad de kan gøre ved deres hus, have eller sammen ude på vejen og læse om støttemulighederne for at komme i gang med at klimatilpasse deres hjem. Se mere på www.miljopunkt-amager.dk/klimatilpasning.

Vejledning for medfinansiering på private fællesveje

Med ændringen af reglerne for spildevandsforsyningselskaber i 2013 er det nu muligt for spildevandsselskaberne at anvende takstmidler til alternative klimatilpasningstiltag. Miljøpunkt Amager har i samarbejde med HOFOR (tidligere Københavns Energi) og Københavns Kommune arbejdet med at klarlægge de økonomiske støttemuligheder for at igangsætte fælles klimatilpasningsprojekter på veje og fællesarealer. Det er blevet til vejledningen "Skab en grøn og klimavenlig vej i jeres område - Vejledning til at søge medfinansiering ved reovering af private fællesveje, hvor regnvand håndteres lokalt" som Miljøpunkt Amager har været tovholder på at udforme. Vejledningen udgives officielt i 2015, men Amager blev udvalgt som et område hvor vejledningen kunne prøves af og evalueres i efteråret 2014.

Klimatilpasningskonkurrence

Den kommunale orientering til lokaludvalgene om skybrudsplanerne gjorde det klart, at der går lang tid endnu, førend de mange private fællesveje på Amager får løst deres problemer med regnvandet. Derfor blev det besluttet at Miljøpunkt Amager skulle være tovholder på

en klimatilpasningskonkurrence på tværs af Amager Øst og Amager Vest. Konkurrencen er arrangeret af Miljøpunkt Amager, Amager Øst Lokalvalg, Amager Vest Lokalvalg og Sundbyernes Grundejerfællesskab. Konkurrencen tager udgangspunkt i vejledningen for medfinansiering som Miljøpunkt Amager har været med til at skabe. I 2014 har fem grundejerforeninger og privatpersoner budt ind med forslag til at klimatilpasse private fællesveje og i 2015 skal der kåres en vinder, som får 40.000 kr. til rådgivningshjælp til at føre planen om en klimatilpasset vej ud i livet. Med i juryen sidder repræsentanter for lokaludvalgene i Amager Vest og Amager Øst, Sundbyernes Grundejerfællesskab, HOFOR og Københavns Kommunes stadsarkitekt.

For at sætte fokus på konkurrencen holdt Miljøpunkt Amager i samarbejde med holdet bag Lørdag på Musiktorvet, en kick-off på konkurrencen d. 13. september med plakater, foldere og opsøgende dialog for at gøre de besøgende opmærksomme på konkurrencen. De lokale aviser har også dækket begivenheden med artikler og vi har haft to annoncer i Amager Bladet.

Den 6. oktober afholdt vi et annonceringsevent i Sundholm foreningshus, hvor godt 30 personer hørte oplæg om konkurrencen, muligheden for medfinansiering og hvordan en klimatilpasset vej kan se ud. Bagefter fik tilhørerne mulighed for at få hjælp til at forestille sig klimatilpasning af deres egen vej. Annonceringseventen fik sat ord og billeder på, hvordan borgerne kan være med til at skabe fælles LAR-løsninger. I 2015 udpeges finalisterne og til slut vinderen.

Nyhedsbrev til Sundbyernes Grundejerfællesskab (SGF)

Invitationen til annonceringseventen for klimatilpasningskonkurrencen blev blandt andet omdelt gennem Sundbyernes Grundejerfællesskabs kanaler. De har ca. 100 medlemmer som repræsenterer mere end 5.000 husstande og når på den måde langt ud blandt grundejerforeningerne på Amager. I samme periode bidrog Miljøpunkt Amager også med et

nyhedsbrev om nogle af de mange muligheder for at lave private og fælles LAR-løsninger. Det fortalte om muligheden for at få refusion af tilslutningsbidraget hvis man laver LAR-løsninger på privat grund og muligheden for medfinansiering ved fælles projekter på private fællesveje. Det oplyste om ressourcen på hjemmesiden og Miljøpunkt Amagers stående tilbud om oplæg og vejledning om klimatilpasning. Og det inviterede til at deltage i konkurrencen og annonceringsevenen.

Oplæg og vejledning

Miljøpunkt Amager har i 2014 tilbudt oplæg ude hos lokale grundejerforeninger og boligforeninger om klimatilpasning, LAR (lokal afledning af regnvand) og konkrete tiltag det kan være fornuftigt at få igangsat for at holde vandet ude af boligerne.

Det er blevet til 5 oplæg ude hos boligforeninger og grundejerforeninger der overvejer at klimatilpasse fælles arealerne. Blandt andet et møde d. 7. januar i vores boligforeningsnetværk, som handlede om muligheden af at genbruge regnvand til tøjvask og toiletskyl. Mikkel Georg fra den inspirerende andelsboligforening AB Søpassagen fortalte om deres udvikling til at blive en CO₂-neutral boligforening på godt seks år, som blandt andet indebærer genbrug af regnvand til tøjvask i det fælles vaskeri. Derudover har vi indbudt grundejerforeninger og vejlaug til annonceringsevenen d. 6. oktober, hvor de kunne få inspiration til fælles LAR-løsninger.

Vi har også holdt et oplæg om det lokale klimatilpasningsarbejde på Amager i forbindelse med det kommunale kursus for medarbejdere i forankring og netværk i lokale projekter. Her brugte vi arbejdet med at involvere lokale grundejerforeninger og vejlaug i klimatilpasningen af byen. Et oplæg der blev taget godt imod og vakte nysgerrighed i forhold til at forankre projekter hos de borgernetværk der allerede eksisterer.

Studieprojekt om at videre Ladegårds-Å-tunnelen til Amager

Miljøpunkt Amager fik i 2014 besøg af en gruppe studerende fra Worcester Polytechnic Institute, Massachusetts i USA. De studerende undersøgte mulighederne for at videreføre projektet 'Genåbning af Ladegårds Åen' ud til Amager. Ideen med at gennemføre en sammenkobling til Ladegårds Å-projektet, er at skabe et sammenhængende grønt klimatilpasningssystem i den tætte by, og ved samme lejlighed udarbejde et forslag til hvordan trafikken mellem Bispeengbuen, H.C. Andersens Boulevard, Langebro og Amager Boulevard/Ørestad Boulevard kan føres under København - reelt et alternativ til Havnetunnelen.

De studerende gennemførte omfattende undersøgelser og beregninger på hvorledes en trafik tunnel under København kunne aflaste byen for trafik og skabe rum for grønne områder og klimatilpasning på Amager travleste vejforløb. Miljøpunkt Amager vil arbejde videre med de studerendes resultater med henblik på at give lokalpolitikere og den kommunale forvaltning input til udviklingen af København.

Opfyldelse af målsætninger for 'Klimatilpasning'

Indsatsen for Klimatilpasning har til fulde opfyldt målsætningerne i årsplanen og mere til. Vi har i 2014 arbejdet på at skabe LAR-pakkeløsninger til grundejer- og boligforeninger samt private der er interesserede i at arbejde med klimatilpasning. Det har vi gjort ved at dele den viden om løsninger og medfinansiering, der eksisterer på nuværende tidspunkt.

Vi har skabt en velfungerende og lettilgængelig ressourcebase for LAR-løsninger på Amager på www.miljopunkt-amager.dk/klimatilpasning. Den er inddelt i undersider alt efter om læseren er interesseret i løsninger og viden om medfinansiering til klimatilpasning af huset, haven eller vejen.

Vi har også udarbejdet en vejledning for medfinansiering af klimatilpasning på private fællesveje sammen med Københavns Kommune og HOFOR. Den bliver officielt udgivet i 2015, men har allerede i 2014 dannet grundlag for klimatilpasningskonkurrencen der går på tværs af Amagers to bydele. Konkurrencen har givet anledning til, at mindst fem veje er begyndt at undersøge muligheden for at skabe lokale LAR-projekter.

Vi har løbende stået til rådighed for grundejer- og boligforeninger, samt private borgere, der var interesseret i foredrag og vejledning indenfor LAR-løsninger. Det var f.eks. i vores boligforeningsnetværk der diskuterede genbrug af regnvand, ved flere foredrag for borgere samt for København Kommunes miljømedarbejdere. Ud over oplæg ude hos borgerne, har vi også arrangeret foredrag om fælles LAR-løsninger til annonceringseventet for klimatilpasningskonkurrencen.

4. Vedvarende energi (Amager Øst)

Indsatsen for mere vedvarende energi i Amager Øst har i særlig grad været fokuseret på, hvorledes borgerne på Amager kan få adgang til vedvarende energikilder og hvordan de kan blive inddraget i udbygningen af den vedvarende energiproduktion. I den sammenhæng har vi været særligt fokuseret på at understøtte dannelsen af et vindmøllelaug til Prøvestenens vindmøller. Derudover har der også været et vist fokus på energibesparelser og energirenoveringer i den eksisterende boligmasse.

Prøvestenens vindmøllelaug

På Prøvestenen blev der i vinteren 2013/2014 opstillet tre vindmøller. Den ene af de tre vindmøller er ejet af interessentskabet Prøvestenens Vindmøllelaug. Vindmøllelaugets mølle er den, der er tættest på Øresund. De to andre møller ejes af HOFOR.

Opsætningen af møllerne blev fejret ved en åbningsreception i Det Maritime Ungdomshus i januar 2014, som blev arrangeret af HOFOR med Miljøpunkt Amager som medarrangør. Her var der mulighed for at lokale borgere kunne komme forbi og stille spørgsmål til detaljer i projektet og høre Teknik- og Miljøborgmesteren fortælle om vindmøllernes betydning for Københavns Kommunes planer om CO2-neutralitet i 2025.

Miljøpunkt Amager har været med gennem hele udviklings- og planlægningsforløb med opsætning af møllerne og etableringen af Prøvestenens Vindmøllelaug. Miljøpunktet har dog haft en særlig rolle i at skabe lokal opmærksomhed om mulighederne at blive medejer, herigennem medlem af vindmøllelaug.

Vindmøllelaugets mølle blev sat i drift 19. december 2013 og producerer nu omkring 5 millioner kwh. om året. Samlet set giver de 3 nye vindmøller på Prøvestenen grøn strøm til 4.000 husstande i København. Vindmøllelaugets vindmølle har en 80 meter rotor og et 67 m tårn og er samlet set 107 m høj målt til vingspidsen. Møllen har en forventet tilbagebetalingstid på 11 år og en forventet levetid på 25 år, hvorfor der også kan forventes en lang periode med økonomisk afkast fra salget af den grønne vindenergi.

Interessentskabet bag vindmøllen er inddelt i 4055 anparter som hver er blevet solgt til 4937 kr. og der er nu omkring 500 interessenter.

Miljøpunkt Amager har desuden været arrangør af vindmøllelaugets stiftende generalforsamling (interessentskabsmøde) i marts 2014. Formålet var bl.a. at vælge den bestyrelse, der varetager vindmøllelaugets interesser. Glædeligt mødte flere op end forventet, og der måtte stilles ekstra stole frem til de over 100 fremmødte og spændte andelshavere.

SommerLuk/Tænd langsomt

Miljøpunkt Amager deltog i år i den landsdækkende kampagne 'Sommerluk'. Kampagnen har fokus på, at der fra den 15. maj bør slukkes for fjernvarmeanlægget i de enkelte bygninger. Det vurderes, at en sommerlukning i en almindelig ejendom eller parcelhus med fjernvarme kan give en besparelse på 3-5 % af det totale energiforbrug. Og samtidig kan det reducere miljøet for en unødvendig påvirkning, når de ekstra tons CO2 farer ud i atmosfæren.

Derudover har vi som noget nyt ligeledes deltaget i 'Tænd langsomt'- kampagnen, der er en praktisk vejledning i, hvordan man kan genstarte fjernvarmeanlægget på den mest optimale måde i løbet af efteråret. Ved at tænde langsomt kan en familie spare op mod 2.000 kr. på en fyringssæson. Det kræver kun et par minutters arbejde fordelt over et par gange henover den kolde sæson.

Begge kampagner har Miljøpunkt Amager formidlet gennem hjemmeside, facebook og uddeling af foldere. Se evt. mere på www.sommerluk.dk.

Grønne boligforeninger sparer penge på fjernvarmen.

I marts afholdt Miljøpunkt Amager et særskilt netværksarrangement i Det Grønne Boligforeningsnetværk Amager om hvordan styringen af fjernvarmeanlæg i boligforening håndteres mest optimalt. Til netværksmødet deltog en fjernvarmeekspert fra HOFOR som gennemgik hvordan fjernvarmesystemet fungerer, og samtidig, ud fra en af de deltagende boligforeningers varmeregnskab, forklarede hvordan der kunne opnås bonus ved at justere tilbageløbsvandets temperatur.

Opfyldelse af målsætninger for 'Vedvarende Energi'

Indsatsen for mere vedvarende energi har tildels opfyldt målsætningerne i årsplanen for 2014. Vi har i løbet af året kunne gennemføre en relativ vejledning om energibesparelser,

energirenoveringer, fjernvarmestyring og investering i vindmølleenergi til både borgere og boligforeninger på Amager.

Desværre har det, grundet omlægningen af støtten til solceller (nettoafregningsordningen) i 2012, været stort set umuligt at få borgere eller boligforeninger til at interessere sig for investering og opsætning af solceller.

Målsætningen om at være et lokalt "informationscenter om vedvarende energi på Amager" er overordnet set blevet realiseret.

5. Delebiler og elbiler (Amager Øst)

Jo færre biler på gaden der kører på fossile brændstoffer, des mindre CO2 og skadelige stoffer udledes der hvor vi bor og færdes. Hver delebil der opstilles erstatter potentielt 4-6 privatejede biler og den plads der bliver tilovers, når vi kan sløjfe parkeringspladser, kan vi så bruge til at gøre vores by mere grøn og beboelig med parker og byhaver og bredere cykelstier.

Elbiler der kører på vindmøllestrøm belaster klimaet langt mindre end biler der kører på fossilt brændstof samtidig med at de larmer mindre og slet ikke forurener lokalt.

Delebilfonden LetsGo, som Miljøpunkt Amager løbende samarbejder med, har tre forskellige typer elbiler i deres flåde og vil i fremtiden investere i flere endnu.

Kampagne for debiler

Vi har løbende gennem året promoveret elbiler og debiler og i særdeleshed el-debiler gennem vores forskellige kanaler, på plakater, ved uddeling af postkort, opslag på hjemmeside og på facebook.

Vi har i særlig grad formidlet mulighederne i debiler og elbiler gennem de forskellige bolignetværk vi de senere år har været engageret i at understøtte. Vi har således haft LetsGo inviteret til netværksmøder i Det Grønne Boligforeningsnetværk og i Ungarnsgadenetværket og der er afgjort interesse for debiler blandt boligforeningerne.

Letsgo har ligeledes været på besøg i Transportnetværk Amager og der er efterfølgende en dialog mellem LetsGo og flere af de store virksomheder i transportnetværket om elbiler og

delebiler til brug for medarbejdere i og uden for arbejdstiden.

Indsats for elbiler

Indsatsen for fremme af elbiler har isoleret set vist sig at være en svær opgave, dog har virksomhederne i Transportnetværket vist stor interesse for at inkludere elbiler i deres bilflåder og tre af virksomhederne har p.t. elbiler eller hybridbiler i deres bilpark.

Overvejelser omkring Miljøpunkt Amager som udlåner af en elbil (som vi gør det med vores ladcykler) strander på at indkøb af en elbil ligger uden for vores økonomiske formåen.

Opfyldelse af målsætninger for 'Delebiler og Elbiler'

Miljøpunkt Amager har løbende stået til rådighed for lokale boligforeninger, med henblik på at igangsætte ordninger med debiler lokalt. Der er ingen tvivl om at udbredelsen af debiler har stort potentiale og det er vores håb at de spirer vi har sået rundt omkring i vores arbejde med netværkene vil bære frugt. Desuden er der i flere af boligforeningerne initiativer i gang for at samle interesserede.

Elbiler har vist sig at være en sværere indsats end forventet. Dels er udgiften til en elbil omfattende og dels hersker der i befolkningen stadig en generel bekymring omkring hvorvidt en elbil kan erstatte de velkendte personbiler der kører på fossilt brændsel. Når det er sagt så virker det som om at teknologien er meget tæt på at være moden og specielt virksomhederne i transportnetværket har nydt godt af de erfaringer med elbiler som Københavns Kommune villigt deler ud på netværksmøderne, hvilket har resulteret i at flere af virksomhederne har investeret i el- eller hybrid-biler og flere formentlig snart vil følge efter.

6. Flere cyklister på Amager (Amager Øst)

Cykelindsatsen er den indsats i Miljøpunkt Amagers årsplan der mest direkte har en effekt på både det lokale og globale miljø. Hvis vi får en person til at skifte bilen ud med en cykel, eller bare køre mindre i bil og mere på cykel, er effekterne meget direkte og målbare på både den lokale luftforening og den globale drivhuseffekt. Derfor har Miljøpunkt Amager igen i år holdt fokus på cykelområdet og gennemført en række aktiviteter og tiltag der forhåbentligt giver borgerne på Amager endnu mere lyst til at lade bilen stå og trække cyklen frem.

Cykelpitstop den 29. og 30. august

Vi har endnu engang afholdt vores traditionsrige cykelpitstop hvor vi forkæler Amagers morgencyklister med et hurtigt cykeltjek og en kop god kaffe. Vi benyttede i år lejligheden til at interviewe dem der stoppede op omkring deres ønsker til miljøarbejdet i deres lokalområde. De emner der lå de interviewede mest på sinde var trafikssikkerhed, forurening fra biler og lastbiler, affald og affaldssortering, mere grønt i byen og klimaforandringer, herunder problemer med regnvand.

Lørdag på Musiktorvet den 14. juni

På årets første 'Lørdag på Musiktorvet' arrangement var vi i Miljøpunkt Amager inviteret med for at vise og fortælle om vores forskellige cykelinitiativer. Til lejligheden havde vi inviteret Bicycle Innovation Lab med. De kom med en del af deres cykelbibliotek og præsenterede et udvalg af deres cykler, som de besøgende kunne prøvekøre. Der var godt gang i både el-cykler, ladcykler, foldecykler og de andre specialcykler som cykelbiblioteket havde med. Vi fortalte samtidig om alle vores øvrige cykelaktiviteter og de mange andre

spændende miljøaktiviteter, som de besøgende kunne deltage i.

Bicycle Innovation Lab og cykelbiblioteket

Den selvstændige forening Bicycle Innovation Lab, som Miljøpunkt Amager var med til at etablere i 2011, har været gennem en del omstruktureringer og Miljøpunkt Amager har i 2014 deltaget aktivt i den daglige drift af foreningens sekretariat og af cykelbiblioteket. Med etableringen af et nyt cykelbibliotek i Helsingør og flere cykelbiblioteker under planlægning rundt om i landet kan vi glæde os over at vores ideer inspirerer andre til tiltag på cykelområdet. Cykelbiblioteket på Prags Boulevard er åbent for udlån af cykler fra torsdag til torsdag og Miljøpunkt Amager støtter fortsat op om cykelbiblioteket og Bicycle Innovation Labs aktiviteter.

Folkeskolen Cykler

Undervisningsforløbet 'Folkeskolen Cykler' er blevet tilbudt gratis til samtlige privat- og folkeskoler på Amager. Flere har udvist interesse men undervisningsforløbet er så vidt vides ikke blevet gennemført i 2014. Det er vores håb at flere af skolerne i 2015, efter de er kommet på plads efter skolereformen, vil bruge uddannelsesforløbet i deres undervisning så vi kan få endnu flere kompetente cyklende børn på Amager.

Miljøpunkt Amager og Bicycle Innovation Lab er desuden i fortsat dialog med Den Grønne Friskole og Koføeds Skole om et tættere samarbejde omkring cykler og cykelundervisning.

Færre korte bilture

Miljøpunkt Amager har indledt et samarbejde med Københavns Kommune om projektet "Færre korte bilture" hvor en af Miljøpunktets medarbejdere bistår kommunens projekt på konsulentbasis. Projektets mål er at flytte flere af de helt korte ærindture der i dag foretages i bil over på cykel. Samarbejdet med Københavns Kommune har karakter af konsulentbistand og er med til at give miljøpunktet indsigt i lokale transportvaner.

Ansøgning til cykelpuljen

I et samarbejde med Amagerbrogade-butikkerne ansøgte Miljøpunkt Amager om støtte til et projekt, der skulle fremme indkøb fra cykel i Amagerbrogade. Trods et konstruktivt samarbejde omkring ansøgningen blev projektet desværre ikke tildelt støtte fra Vejdirektoratet.

Opfyldelse af målsætninger for 'Flere cyklister på Amager'

Vores indsats på cykelområdet i 2014 har favnet bredt. Nogen initiativer har båret frugt og andre har ikke. Vi har været til stede på gaden både med vores traditionsrige og populære cykelpitstop og til 'Lørdag på Musiktorvet' og vi har indledt samarbejder med forskellige aktører i lokalområdet omkring udvikling af cykelinitiativer, bl.a. Den Grønne Friskole og Kofoed Skole angående mulighederne for at inddrage cykler i deres undervisningsforløb.

Arbejdet med at udbrede Bicycle Innovation Labs cykelundervisningsforløb 'Folkeskolen Cykler' har desværre ikke resulteret direkte i at skolerne på Amager har gennemført undervisningsforløbet, men muligheden for at bruge undervisningsforløbet ligger nu i bevidstheden hos de forskellige planlæggere på skolerne og vi håber at undervisningsforløbet vil blive brugt i 2015.

Vi har brugt en del energi på at videreføre Bicycle Innovation Lab og cykelbiblioteket som i løbet af det forgangne år løb ind i praktiske vanskeligheder, men som nu ser ud til at være på rette spor igen. Vi har deltaget i den daglige drift af Bicycle Innovation Lab og specielt cykelbiblioteket er stadig populært blandt både lokale og udefrakommende. Ud over de tilbagevendende lånere og brugere har cykelbiblioteket haft besøg af både norske politikere, amerikanske studerende og engelske BBC, der lavede et indslag om cykelbiblioteket som stadig kan ses på internettet. Bicycle Innovation Lab og Miljøpunkt Amager er derfor i høj grad med til at sætte et positivt fokus på cyklisme på Amager og i København.

Vi har desværre ikke formået at realisere alle vores målsætninger på cykelområdet. Det er ikke lykkedes at igangsætte et cykelundervisningsforløb på Amagers skoler, men vi har sået kimen til et fremtidigt samarbejde omkring børn og cykler og håber at Amagers skoler i 2015 vil have mere overskud til at indtænke cykler i deres undervisningsforløb. Det er ligeledes ikke lykkedes at få etableret faste lokale cykelstationer, men vi har til gengæld ladcykler stående til udlån hos lokale virksomheder og samarbejdspartnere.

7. Virksomheder og trafik (Amager Vest)

Islands Brygge og Ørestad har med over 350 større og mindre virksomheder omkring 15.000 ansatte der hver dag skal til og fra arbejde. Miljøpunkt Amagers indsats omkring virksomheder og trafik i Amager Vest har været koncentreret omkring Transportnetværk Amager der med deltagelse af 16 af de største virksomheder i Ørestaden og på Islandsbrygge når ud til over 10.000 medarbejdere der dagligt transporterer sig til og fra Amager.

Transportnetværk Amager har i 2014 afholdt tre netværksmøder. Emnerne er stadig fokuseret omkring medarbejdernes transport i og uden for arbejdstiden, men netværket har besluttet fremover at åbne op for at beskæftige sig med mere brede emner inden for bæredygtighed og miljø. Netværkets udvikling fra rent transportnetværk til et netværk med bredere fokus på bæredygtighed og miljø, er en udvikling vi på Miljøpunkt Amager bifalder og finder naturlig, da netværkets deltagende virksomheder og deres repræsentanter på hver deres måde både kan bidrage til og påvirke den positive grønne udvikling Amager, København og resten af Danmark er på vej ind i.

The image shows a man in a dark suit and red tie standing on a stage, presenting a slide. The slide is titled "Mobilitet er godt for bundlinjen" and lists several benefits of mobility. The slide also features a graphic of several green bills with "Make Money" written on them. The slide is part of a presentation by Michael Svane, as indicated by the text in the top right corner.

DI Transport Michael Svane Sådan fremmer vi mobility management i Danmark

Mobilitet er godt for bundlinjen

- Reducerer virksomhedens egne transportudgifter
- Mindre spildtid i trafikken = mere arbejdstid
- Sundere medarbejdere = mere produktive medarbejdere,
- Lettere at tiltrække + fastholde medarbejdere
- Færre parkeringspladser
- Miljø & CO2 / Klima
- CSR

Make Money

5

Det fokus virksomhederne i netværket gennem de seneste par år har haft på mobility management har resulteret i, at virksomhederne i netværket indtænker transport og mobility management i deres daglige beslutninger. Der arbejdes i netværket på at forankre arbejdet med mobility management yderligere, formentlig gennem et arrangement med deltagelse af virksomhedsledere, Dansk Industri og politiske beslutningstagere.

Af helt konkrete projekter skal nævnes at fire af de største virksomheder i netværket p.t. er ved at indlede et samarbejde med samkørselsplatformen GoMore om at etablere en lokalsamkørselsplatform, som skal fremme samkørsel internt i virksomhederne og mellem medarbejderne fra forskellige virksomheder. Samkørselsplatformen vil være åben for alle interesserede virksomheder i området.

De faktiske transportbesparende tiltag, som virksomhederne arbejder med, er mange. Herunder følger en kort men ikke fyldestgørende gennemgang.

Alle netværkets virksomheder arbejder med videomødeteknologi og der sker en stor vidensudveksling virksomhederne imellem på området, da videomødeteknologien har et kæmpe potentiale for at spare faktiske rejsekilometer, derved både CO2 udledning og selvfølgelig tid og penge. Ligesom virksomhederne tilbyder videomødeteknologi, har de fleste også gjort det muligt for medarbejderne at arbejde hjemmefra eller arbejde med fleksible mødetider, hvilket ligeledes sparer rejsekilometer og tid på vejen.

Alle virksomhederne i transportnetværket har arbejdet aktivt med at gøre det mere attraktivt for deres medarbejdere at cykle til og fra arbejde, der er blevet etableret omklædningsrum, cykelservicestationer, reparationsmuligheder, bedre cykelparkering og flere af virksomhederne har investeret i firmacykler, både almindelige, el- og ladcykler. Flere af virksomhederne har investeret i el- eller hybridbiler og flere undersøger mulighederne i at udfase flere af de firmabiler der kører på fossilt brændstof. Specielt Københavns Kommunes har, med deres politisk besluttede målsætning om at 80% af deres bilflåde i 2015 skal køre på alternativer til fossilt brændsel, været med til at påvirke de større virksomheder i netværket til at overveje at skifte til el- og hybridbiler.

Samtlige virksomheder i netværket opfordrer direkte deres medarbejdere til at benytte offentligt transport i og uden for arbejdstiden samtidig med at medarbejdernes brug af firmabiler og specielt taxier begrænses.

Af yderligere transportbesparende tiltag der er implementeret i enkelte eller flere af virksomhederne skal nævnes: indkøbsordning med levering på arbejdspladsen og muligheden for take-away bestillinger hos virksomhedens kantine. Muligheden for at "stemple ind" og arbejde under transporten (eksempelvis i toget). kortlægning, optimering og styring af virksomhedernes bilflåder samt kør-grønt kurser. Der er også fokus på samkørsel til arbejde og til møder. Og aktivt formulerede transportpolitikker i virksomhederne.

Opfyldelse af målsætninger for 'Virksomheder og Trafik'

Som det fremgår af ovenstående har vores arbejde med Transportnetværk Amager i 2014 bidraget til implementeringen af en lang række transportbesparende tiltag blandt virksomhederne i Ørestad og på Islands Brygge. Netværket har efterhånden fundet en form, hvor virksomhederne selv tager ansvar for netværkets fremdrift. Københavns Kommune og Gate21, som har været med til at starte netværket op, har trukket sig fra driften, mens Miljøpunkt Amagers rolle er ved at blive redefineret, lige som netværket selv er i gang med en transformation fra primært transportorienteret til mere bredt miljø- og bæredygtighedsorienteret.

Mens Miljøpunkt Amager på ingen måde kan tage æren for alle de transportbesparende tiltag der er, eller vil blive, implementeret i virksomhederne i transportnetværket, er det vigtigt at understrege, at vi med vores indsats som tovholdere over fire år har været den primære garant og drivkraft for opstart, etablering og drift af transportnetværket og vi kan godt tillade os at tage en stor del af æren for at Mobility Management og medarbejdernes transport i og uden for arbejdstiden er kommet på dagsordenen i København og forbliver et emne der er fokus på hos de største af virksomhederne i vores lokalområde.

De i årsplanen prioriterede mål er overordnet set gennemført. Virksomhederne mødes fortsat regelmæssigt, flere nye virksomheder har valgt at deltage i netværket, og transportvaner og Mobility Management er efterhånden solidt forankret på dagsordenen hos alle medlemmerne i netværket.

Andre aktiviteter

Udover de 7 indsatsområder Miljøpunkt Amager har arbejdet med i 2014, er en række vedvarende tilbud til borgerne på Amager tilgængelig fra vores kontor i Kvarterhuset på Jemtelandsgade.

Ladcykeludlån

Vi har i år haft tre forskellige ladcykler til udlån fra kontoret på Jemtelandsgade. En tohjulet Bullitt med el-motor, en trehjulet Christianiacykeltypen og en større trehjulet Sorte Jernhest cykel. De tre cykler egner sig til forskellige typer opgaver. Sorte Jernhest cyklen kan tage mest last og er tungest, Christianiacyklen er lettere og mindre, mens Bullitten har mindst lad af de tre og den er samtidig udstyret med elmotor, hvilket gør den til den hurtigste og letteste af de tre. Udlånsperioderne har varieret fra enkelte dage til hele uger og cyklerne er i alt blevet udlånt 118 gange i løbet af 2014.

Ud over de ladcykler vi har haft til udlån fra Miljøpunktet på Jemtelandsgade, har vi haft ladcykler stående til udlån hos Kulturhuset på Islands Brygge, Amager Vest Lokaludvalg, hos den lokale kaffebær Komsurabel og som forsøg hos boligforeningen Søndergården. Det er vores overbevisning, at udlånet af ladcykler er med til at udbrede den erkendelse at cyklen sagtens kan være et godt alternativ til en bil i mange situationer. En del lånere bruger ladcyklerne løbende til transport af diverse mens andre lånere, efter at have prøvet en eller flere af cyklerne, investerer i en til eget brug.

Udlån af elmålere

Vi har igen i år udlånt elmålere til borgere der har ønsket at blive klogere på deres private elforbrug. Især gamle køleskabe og fryseres elforbrug har vist sig at være væsentligt større end folk forventer. Ligeledes er der interesse for strømforbruget på sparepærer og stand-by strøm.

Babyposer

De små stofposer med miljøvenlige vareprøver har igen i år været populære blandt vordende og nybagte forældre på Amager og vi har over hele året løbende haft besøg af struttende maver og barnevogne. Vi har benyttet uddelingen af poserne til at tage en hurtig snak om små børn, økologisk mad og problematiske stoffer i mad, tøj og legetøj med de vordende mødre.

Netværksopbygning og demokrati

Grønne beboernetværk

Vi har i år arbejdet for at vedligeholde de to gade- og beboerforeningsnetværk, som vi startede i 2013. Det har vi gjort fordi vi gennem netværkene bedre kan nå ud til borgerne i vores lokalområde. En af grundideerne i netværksarbejdet er, at deltagerne i netværket både skal lære af os og af hinanden.

Det Grønne Boligforeningsnetværk består af bestyrelsesrepræsentanter fra større boligforeninger på tværs af Amager Øst og Amager Vest. De har afholdt 3 møder med emnerne genbrug af regnvand til tøjvask og tolietskyl, energirenovering og inddragelse af beboere i miljøprojekter.

Ungarnsgadenetværket er et gadebaseret netværk, der arbejder med at gøre Ungarnsgade til et grønnere og bedre sted at bo. De har i år bygget gadehaver, arbejdet for at forskønne vejens bede, holdt et loppe- og byttemarked, undersøgt muligheden for delebiler i gaden, en fælles storskraldsordning og for mere liv i de tomme butikslokaler og endelig er netværket i gang med at undersøge muligheden for at blive et vejlaug, så de kan få større indflydelse hos kommunen i forhold til vejens udformning.

Loppe- og byttemarked i Ungarnsgade

Fælles for begge netværk er, at der ud over den viden Miljøpunkt Amager bidrager med foregår en stor videns- og erfaringsudveksling mellem netværksdeltagerne, netop som vi håbede, da vi begyndte at arbejde med netværkstanken. Arbejdet med at drive de allerede etablerede netværk og eventuel opstart af flere gade- eller områdebaserede netværk fortsætter i 2015.

Formidling

Miljøpunkt Amager som lokalt miljøinformationscenter

Miljøpunkt Amager er også et lokalt miljøinformationscenter hvor borgerne kan kigge ind og få viden og oplysninger om en række miljøforhold. Fra kontoret har vi således løbende uddelt en bred samling af relevante miljøpjecer og produkter til interesserede borgere.

Hjemmeside

Miljøpunkt Amagers hjemmeside bliver løbende opdateret med informationer om aktuelle aktiviteter og arrangementer under Miljøpunkt Amager. Derudover indeholder hjemmeside en temaopdelte oversigt over hvilke indsatsområder Miljøpunkt Amager med i indeværende år. Inden for hvert indsatsområde har vi i vid udstrækning samlet faglige informationer om, hvordan vi arbejder med de enkelte indsatsområder. Derfor vil det på hjemmesiden også være muligt at indhente mere praktisk og faglig information om, hvordan man f.eks. sikrer sig mod vand i kælderen i tilfælde af skybrud.

Samtidig tjener hjemmesiden også som en kollektiv hukommelse, der giver os selv og interessenter mulighed for at se, hvad vi har lavet gennem årene og hvorledes Miljøpunkt Amager har udviklet sig. Vi oplever i den sammenhæng at specielt studerende bruger vores hjemmeside til at søge viden om Miljøpunkt Amager som lokal miljøorganisation og lokal aktør i miljødebatten.

The screenshot shows the homepage of Miljøpunkt Amager. The browser address bar displays 'www.miljopunkt-amager.dk/side/forside'. The website header includes the logo 'MILJØPUNKT AMAGER' and a search bar with a 'SØG' button. Below the header, there are navigation links for 'ARKIV', 'KONTAKT', 'LINKS', and 'NYHEDSBREV'. The main content area features a large banner with the text 'Vær med til at udvikle Amager til en miljømæssigt bæredygtig bydel' and an image of wind turbines. To the left of the banner is a blue sidebar with the text 'Velkommen til Miljøpunkt Amager'. Below the banner, there are three sections: 'OM MILJØPUNKT AMAGER' with a right arrow, 'INDSATSOMRÅDER' with a right arrow, and 'NYHEDER' with a right arrow. Each section has a corresponding image: a person on a bicycle for 'OM MILJØPUNKT AMAGER', a building for 'INDSATSOMRÅDER', and wind turbines for 'NYHEDER'. On the left side of the page, there are logos for 'AMAGER ØST LOKALUDVALG' and 'AMAGER VEST LOKALUDVALG'.

Sociale medier

Hvor hjemmesiden giver mulighed for at samle lidt tungere faglige informationer, så giver vores facebookside mulighed for mere dynamisk og inddragende formidling om vores løbende aktiviteter og arrangementer. Således har vi i forbindelse med f.eks. cykelpitstoppet og konferencen 'Eat Your City' formidlet "live" på facebookside, og kommunikeret meget direkte med deltagere og interessenter både før, under og efter aktiviteterne.

Nyhedsbrev

Miljøpunkt Amagers nyhedsbrev er i løbet af 2014 udgivet fast én gang om måneden med undtagelse af sommerferien. Nyhedsbrevet er Miljøpunkt Amagers væsentlige kommunikationskanal til de borgere der aktivt har udtrykt ønske om at få informationer om Miljøpunkt Amagers aktiviteter og arrangementer.

Infoarrangementer

Vi har i løbet af 2014 deltaget i en række arrangementer og events arrangeret af Amagers forskellige foreninger og organisationer.

- Midsommermarked i Jemtelandsgade 21/6
- Kvarterfest i Sundholm
- Åbning af det ny Kvarterhuset
- Lørdag på Musiktorvet 1 og 2
- Loppemarked i Ungarnsgade
- Byttemarked på Peder Lykke Skole
- Aktivitetsdag i Kornblomstparken

Oversigt over aktiviteter 2014

Aktiviteter i Amager Øst

Ernæring, CO2 og madspild – kursus for Miljøambassadører November/december
Energigennemgange med Miljøambassadørerne Oktober - december
Grøn klimavej – idékonkurrence Efterår/Vinter
Genåbning af cykelbiblioteket 25. september
Klimatilpasning på villavej– vejledningskatalog Januar - oktober
Udlån af æblemøsteri Efteråret
Eat Your City – konference om den spiselige by 18. – 20. september
Loppe- og byttemarked i Ungarnsgade 7. september
Guide til Amagers Byhaver Pjece udgivet i august
Cykelpitstop på Christmas Møller Plads 29. og 30. august
Kampagne for flere delebiler August
Vandringer til Øko Ø Amager 25., 26. og 27. juni
Urtesmagning og oplæg med Byhøst 27. maj
Sommerluk for varmen - energikampagne Maj
Miljøambassadørkursus Maj
Gadehaver i Ungarnsgade 29. marts
Database for lokal klimatilpasning April
Etablering af Vindmøllelaug på Prøvestenen 13. marts
Byg din egen byhave – workshop med Tagtomat 24. februar
Folkeskolen cykler – undervisningsforløb Januar
Bicycle Innovation Lab – Cykelkulturhus på Amager Hele året

Aktiviteter i Amager Vest

Transportnetværk Amager – 3 netværksseminarer for virksomheder Hele året
Ernæring, CO2 og madspild – kursus for Miljøambassadører November/december
Færre korte bilture i Ørestad - kampagne November/december
Energigennemgange med Miljøambassadørerne Oktober - december
Grøn Klimavej – idékonkurrence Efterår/Vinter
Byttemarked på Peder Lykke Skolen 26. oktober
Klimatilpasning på villavej- vejledningskatalog Januar - oktober
Udlån af æblemøsteri Efteråret
'Eat Your City' – konference om den spiselige by 18. – 20. september
Guide til Amagers Byhaver Pjece udgivet i august
Cykelpitstop på Christmas Møller Plads 29. og 30. august
Markedsdag i Kornblomstparken 30. august
GoGreen SummerCamp Juli
Urtesmagning og oplæg med Byhøst 27. maj
Miljøambassadørkursus Maj
Database for lokal klimatilpasning April
Byg din egen byhave – workshop med Tagtomat 24. februar
UrbanplanTen – bylandbrug i Urbanplanen Hele året

Organisation

Bestyrelsen for Fonden Agenda 21 Center Sundbyøster

Lasse Rossen, formand (Agendaforeningen)

Eva Damgaard, næstformand (Agendaforeningen)

Jette Gabrieli (Sundby Lokalråd)

Jes König (Amager Erhvervsråd)

Randi Sørensen (Københavns Kommune)

Ansatte i Miljøpunkt Amager

Claus Knudsen, Centerleder

Hodan Osman, Projektleder

Asger Gad, Projektleder

Lise Nygaard Christensen, Projektleder

Heine Bø, Cykelmekaniker

Kirsten Martensen, Projektmedarbejder (indtil december)

Signe Gerdøe-Kristensen, Studentermedhjælper (indtil august)

Ditte Rosenquist, Studentermedhjælper (fra august)

Hjemmeside

Miljøpunkt Amager: www.miljopunkt-amager.dk

Adresse

Miljøpunkt Amager

Jemtelandsgade 3, 2. sal

2300 København S.

Telefon 82 32 58 10

Fax 82 32 55 30

Cvr.-nr. 27 29 02 26

post@miljopunkt-amager.dk